

Høringsuttalelse skole- og tilbudsstruktur i Innlandet.

NHO Reiseliv er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med ca. 3.800 medlemsbedrifter. 410 av disse er lokalisert i Innlandet. NHO Reiseliv i er tilknyttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) som er den største interesseorganisasjonen i Norge, og vi arbeider for å sikre våre medlemmer arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter som styrker reiselivsnæringen, slik at man legger best mulig til rette for økt lønnsomhet og sunn vekst for våre medlemmer.

Vi viser til Fylkesutvalgets forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i Innlandet, og takker for muligheten til å gi innspill. Vi viser også til høringssvaret til det felles høringsutspillet utarbeidet av NHO Innlandet og LO Innlandet.

NHO Reiseliv Innlandets viktigste innspill til ny skole- og tilbudsstruktur:

1. Yrkesutdanningene bør legges der det er et godt og aktivt næringsliv.
2. Yrkesopplæringsnemndas innspill i saken skal tillegges avgjørende vekt.
3. Det bør åpnes opp for fleksible og digitale opplæringsmodeller som et alternativ til hovedmodellen for fag- og yrkesopplæring.
4. Framtidas modell for videregående opplæring bør også ta høyde for voksne elever.
5. Reiselivet er en stor næring i Innlandet – med stort behov for fagarbeidere og et stort vekstpotensial.

Utdanningstilbudet bør være der reiselivet står sentralt

Reiselivsnæringen i Innlandet forstår at synkende ungdomskull gjør det krevende å sikre et utdanningstilbud av god kvalitet i hele fylket, og at det må gjøres endringer.

Vi mener at et viktig prinsipp derfor må være at yrkesutdanningene legges der hvor man har et godt og attraktivt næringsliv med gode lærebedrifter. For reiselivets del, vil det eksempelvis kunne være Valdres og Nord-Gudbrandsdalen. Det er også særs viktig at både næringslivet, skolene og elevene, opplever forutsigbarhet rundt skoletilbudet: Det betyr at elevene må vite at de kan gjennomføre Vg2 ved skolen de har gjennomført Vg1. Dersom en elev søker seg til Restaurant- og matfag på Vg1 ved en av Innlandets videregående skoler, må hen ha visshet i at skolens Vg2-tilbud, også gjennomføres påfølgende år. Erfaringer tilsier at usikkerhet og utallige dragkamper knyttet til Vg2-tilbudet, gjør at elever ikke søker seg inn på Vg1 heller. Skoletilbudene må også gjøres søkbare, slik at elevene har en reell mulighet til å søke seg inn på ønsket utdanningsprogram.

I forlengelsen av dette, vil vi minne om at yrkesopplæringsnemndas innspill i dimensjonerings spørsmål skal tillegges avgjørende vekt framover. Vi mener at dersom det dimensjoneres i tråd med næringslivets behov, vil dette bidra til å øke gjennomføringen, øke yrkesdeltagelse og unngå fraflytting. Det er også avgjørende at fagretninger, der det er læreplasser, ikke forsvinner ut av den samlede tilbudsstrukturen i fylket. Det er meget viktig at det ikke gjøres grep som svekker det helhetlige tilbudet. Vg2 matfag er ett eksempel på dette.

Fleksible utdanningsmodeller til hovedmodellen for fag- og yrkesopplæring

Dagens hovedmodell for fag- og yrkesutdanning, som består av to år skole etterfulgt av to år som lærling, skal fortsatt være ønsket hovedmodell. Samtidig viser både geografi og demografi at det er behov for alternative modeller til hovedmodellen for å dekke kompetansebehovet til bedriftene som befinner seg utenfor "skolesentrene". Eksempler på dette kan være 0+4 og 1+3-modeller, der hele eller større deler av utdanningen gjennomføres i bedrift. Et tredje alternativ kan være at man opprettholder

det ordinære Vg1-tilbudet på flere skoler, men at man på Vg2 samler elevene til "samarbeidsring" bestående av lærebedrifter og et opplæringskontor i et gitt område. Her vil programfagene gjennomføres i bedrift og i samarbeid med opplæringskontoret, mens fellesfagene ivaretas av skolen.

Fullføringsreformen åpner opp for flere kandidater

Vi vil også minne om den nye opplæringsloven som gir en utvidet fullføringsrett i videregående skole, noe som kan føre til at flere ønsker å ta et fag- eller svennebrev. Som en stor inkluderingsnæring allerede i dag, vil reiselivsnæringen kunne være en viktig døråpner for arbeidskraftsressursen, personer som står uten arbeid eller utdanning i dag, eller for de som ønsker å rekvalifisere seg. I likhet med NHO Innlandet og LO Innlandet, er vi opptatt av at voksenmålgruppen må hensyntas i fremtidens opplæringsmodeller – også fordi ungdomskullene vil være for små til å dekke næringslivets fremtidige kompetansebehov – både på kort og lang sikt.

Reiselivet – en sentral næring for Innlandet med en forventning om sterk vekst

Sysselsettingen i reiselivsnæringen tilsvarte 171.200 årsverk i 2019, mens den totale sysselsettingseffekten med tilgrensede næringer var 350.000 arbeidsplasser ifølge beregninger fra World Travel and Tourism Council (WTTC). Reiselivet bidro med 4,4 milliarder kroner i skatteinntekter til kommunene på landsbasis, og er en viktig distriktsnæring – også i Innlandet. Til sammenlikning legger reiselivet grunnlaget for en omsetning på 5,0 milliarder kroner bare i Gudbrandsdalsregionen og sysselsetter 5.900 personer. Reiselivet i Innlandet særpreges blant annet av naturbaserte aktiviteter i store og varierte naturlandskap og nasjonalparker, snøsikre landskap, godt posisjonert for vintersport samt god tilgjengelighet.

Næringen bidrar til at innbyggerne kan leve gode liv i hjemkommunene sine, samtidig som tilreisende fra inn- og utland møter på gode reiselivsprodukter. Reiselivsnæringen er samtidig Norges femte største eksportnæring, og ifølge beregninger vil reiselivseksporten vokse med 3-4 prosent årlig fram mot 2030. Også Innlandet har potensialet til å øke andelen utenlandske gjester. Den nasjonale eksportsatsingen for reiselivsnæringen skal bidra til en mer konkurransedyktig reiselivsnæring som både er mer bærekraftig og lønnsom hele året. Dette utfyller "Innlandssporteføljen" og dens mål om økt eksport på 50 prosent og skape 10.000 nye jobber fram mot 2030, på en god måte.

Veksten i reiselivet forutsetter samtidig at næringen lykkes med å utdanne, tiltrekke og beholde kompetansen som kreves for å levere reiselivsprodukter av en kvalitet og på et servicenivå som gjestene forventer. Samtidig er reiselivsproduktet i Innlandet avhengig av tilgangen til lokale råvarer. Derfor er det viktig at Innlandet har gode utdanningstilbud som inkluderer matindustrien – altså hele verdikjeden fra jord til bord.

6 av 10 av bedrifter i Innlandet melder om et udekket kompetansebehov, og reiselivsbedriftene er intet unntak. Konsekvensen av manglende kompetanse er alvorlig for virksomhetene, og sørger bla. for kortere åpningstider og flere stengte dager med et redusert tilbud – noe som igjen fører til lavere inntjening. Utdanningsprogrammene **Salg, service og reiseliv** og **Restaurant- og matfag** er særlige viktige for å sikre reiselivsnæringen gode fagarbeidere også i fremtiden.

Med vennlig hilsen

Johannes Neremo
Regionstyreleder, NHO Reiseliv Innlandet

Dokumentet er elektronisk signert.